

Veřejné zakázky

Smysl veřejné zakázky

- úspora peněz – upřednostnění levnější nabídky před dražší
- možnost získat oslovit více dodavatelů – pokrytí trhu
- veřejnost může kontrolovat nakládání s veřejnými prostředky
- zmenšuje se prostor pro korupci („všimné“ pro zadavatele, dohození kšeftu kamarádově firmě)

Riziko veřejné zakázky

- zdlouhavý proces – obzvlášť ve chvíli, kdy neúspěšný uchazeč napadne průběh řízení
- nízká cena versus kvalita – stavební firmy často leccos ošidí, dávají ceny pod reálnými náklady
- korupce je i nadále možná – dělení menších zakázek na tzv. zakázky malého rozsahu, lze zadat bez uveřejnění
- stavební firmy se znají, domlouvají se

Příklady zfušovaných zakázek

- dálnice D1 u Ostravy – Eurovia byla levná, ale kvalita je katastrofální
- softwarový systém pro ministerstvo práce a sociálních věcí za ministra Drábka (TOP 09)
- velká oprava dálnice D1 – OHL ŽS zastavilo práce, protože potřebovalo peníze na vícepráce - nebo jen soutěžilo s cenou pod náklady?
- pražská Opencard

Klíčový zákon

Klíčovou normou je

Zákon o veřejných zakázkách 137/2006 Sb.

- již více než dvacetkrát (20x) byl novelizován
 - zavádí do procesu administrace veřejných zakázek více chaos než řád
 - zpomaluje proces a někdy vede i ke zrušení zakázky a novému vypsání
 - vláda chystá další, výraznou, novelizaci

Příklady problémů novelizace

- zpoždění – rekonstrukce ulice Milady Horákové – novelizace natolik změnila podmínky výběru uchazečů, že se rekonstrukce zpozdila o rok
- norma napsána tak, že zadavatelé už často nechávají jako jediné kritérium cenu – vyhýbají se tak napadení soutěže a zpomalení převážně staveb
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je zahlcený kvůli nejasným výkladům – každý má „svou“ pravdu

Zadavatel

- do Věstníku veřejných zakázek může zadat i soukromník – nemá přesně zmapovaný trh, informace z věstníku se snadno dostane k uchazečům – nepodléhá však zákonu o veřejných zakázkách
- zadavatel je dle zákona veřejný subjekt

Dělení zadavatelů

- A – veřejný zadavatel
- B – dotovaný zadavatel
- C – sektorový zadavatel

Veřejný zadavatel

- **ČR** (Úřad vlády, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd ČR)
- **státní příspěvková organizace** (muzea, nár. knihovna, národní divadlo, ŘSD, nemocnice)
- **územně samosprávný celek či příspěvková organizace zřizovaná samosprávou** (nemocnice, domovy důchodců, DPS)
- **jiné právnické osoby** založené za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu (dopravní podnik, správy a údržby krajských silnic, knihovny, ZOO)

Veřejný zadavatel – pokr.

- jiné právnické osoby financované převážně státem či jiným veřejným zadavatelem, případně je stát či zadavatel ovládá v statutárním či kontrolním orgánu (občas je těžké rozlišit, patří sem také Česká televize, Pozemkový fond ČR, Fond národního majetku ČR)

Dotovaný zadavatel

- právnická či fyzická osoba, která zadává zakázku hrazenou z více než z poloviny z peněz, které poskytl veřejný zadavatel → kdokoliv se rozhodne zadat nějakou zakázku a chce na to dostat dotaci, případně příspěvek od samosprávy
- sbor dobrovolných hasičů, okrašlovací spolky, stavitelé zábavních parků, akvaparků

Sektorový zadavatel

- přesnou definici vymezuje složitě zákon
- jde například o energetické či teplárenské společnosti, také vodárenské, ministerstvo obrany pro některé druhy zboží
- požívá některých výjimek ze zákona, nemusí někdy dodržovat tak přísná pravidla

Tři zásady při zadávání zakázky

- **Transparentnost** - pořizovat písemnou dokumentaci k projednávání, stanovit jasná kritéria, každé rozhodnutí řádně odůvodnit, uveřejnit smlouvu, uveřejnit cenu
- **Rovné zacházení** - se všemi potenciálními zájemci třeba jednat stejně a dopředu jasně stanovit podmínky, jak bude výběr probíhat
- **Zákaz diskriminace** - jednáním nesmí být diskriminovaný žádný z uchazečů, kvalifikační podmínky je možné stanovit pouze tak, jak umožňuje zákon, není však diskriminující vše řešit v češtině

Zakázka samotná musí splňovat tři kritéria:

→ **hospodárnost**

→ **efektivitu**

→ **účelnost**

Druhy veřejných zakázek

- **A – dodávky** - předmětem je nákup či pronájem zboží, také dodávka energií
- **B – stavební práce**
- **C – služby** – jakákoliv služba, kterou není možné zařadit do prvních dvou kategorií - mohou být právní služby, nebo zajištění regionální veřejné dopravy

Typ zakázek dle ceny a zadavatele

- **Zakázka malého rozsahu** – do 2 milionů na dodávky a služby, do 6 milionů za stavební práce → zadavatel dělá průzkum trhu, ale nevypisuje otevřenou soutěž (neinformuje ve věstníku), pouze osloví vybrané firmy
- **Podlimitní zakázka** – do 3,4 mil. ČR, do 5,2 mil. samospráva, do 10,5 mil. sektorový zadavatel → jde o otevřené řízení, ale nemusí být ve věstníku
- **Zjednodušené podlimitní řízení** – osloví 5 uchazečů

Typ zakázky dle ceny a zadavatele

- Limity se mění každé dva roky dle EU
- **Nadlimitní zakázka** – u stavebních prací jde o zakázku nad 131 milionů, zadavatel ji musí zveřejnit i v evropském věstníku – může mít zájem i zahraniční firma (například stavby silnic, železnic, dodávky vyspělých technologií)
- **Významná veřejná zakázka** – pokud zadává stát, tak nad 300 mil., pokud samospráva, tak nad 50 mil. - mohou mít dopad na veřejné rozpočty, schvaluje vláda či samosprávné orgány

Druhy zadávacího řízení

- **otevřené řízení** – přes věstník
- **užší řízení** – má 2 fáze, 1. posuzuje se kvalifikace firem, lze v tomto kole omezit počet uchazečů – například obce při stavbě kanalizace – vyhnou se firmám, u nichž by mohl být problém, 2. firmy dávají jen cenové nabídky

Druhy zadávacího řízení

- **jednací řízení s uveřejněním či bez uveřejnění** - zadavatel vyjednává s uchazeči, může modifikovat cenu a podmínky plnění
→ bez uveřejnění podobné užšímu řízení, vyzývá jen jednu firmu (například jen jedna softwarová firma má licenci k programu)
- **elektronická aukce** – používá se velmi často při nákupu energií – uchazeči v konkrétním stanoveném čase snižují nabídkovou cenu

Věstník veřejných zakázek

- orientace – nejlépe podle zadavatele, případně podle názvu zakázky, případně podle data
- lze sledovat genezi zakázky od předběžného oznámení po zadání, případně zrušení
- zjistíme cenu, případ od případu popis zakázky, respektive účel
- denně okolo 200 nových záznamů, nejde však o nové zakázky, ale o zakázky ve všech stadiích

Kontrolní a odvolací instituce

***Úřad pro ochranu
hospodářské soutěže***

(antimonopolní úřad)